

Завдяки інклюзивному навчанню дитина з особливими освітніми потребами має можливість оволодіти принаймні елементарним рівнем іноземної мови, це дає можливість соціалізуватися в сучасному суспільстві та не мати труднощів у спілкуванні з однолітками.

Навчити дитину з особливими освітніми потребами іноземній мові – це складний та тривалий процес, але результат цього процесу може ще раз довести, що всі діти можуть бути успішними, якщо їм своєчасно надати необхідну освітню допомогу.

Література

1. Волобуева Л. М. Інклюзивное обучение на уроках английского языка в общеобразовательной школе. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://worldofteacher.com/10405-inklyuzivnoe-obuchenie-na-urokah-angliyskogo-yazyka-v-obsheobrazovatelnoy-shkole.html>.
2. Засенко В. Діти з особливими потребами: пріоритетні напрямки державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я [Електронний ресурс] / В. Засенко, А. Колупасва // «Особлива дитина: навчання і виховання» – 2014. – № 3. – С. 20 – 29. – Режим доступу до ресурсу: <http://csnukr.in.ua/articles/147120.pdf>.
3. Шапочка К. А. Сучасні підходи до вивчення іноземної мови школярами з особливими освітніми потребами. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://ap.uu.edu.ua/article/563>.
4. Шустина Н.В. Специфика инклюзивного образования на уроках английского языка. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://urok.pf/library/spetsifika_inklyuzivnogo_obrazovaniya_na_urokah_angli_092124.html.

ПОДОЛАННЯ ЗАІКАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бегас Л.Д.,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри корекційної педагогіки та психології,

«Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини»

м. Умань

В умовах перехідного періоду освіти до нових креативних технологій особистісно-зорієнтованого виховання посилюється потреба в розвитку творчих здібностей, розкритті творчого потенціалу, формуванні художньо-естетичних цінностей особистості. Художній розвиток дітей, актуалізація закладених в них природою здібностей і задатків сприяє вмінню самоорганізуватися, приймати елементарні рішення, виявляти творчу активність, ініціативність, оригінальність в різних видах творчої діяльності. Саме творчий підхід до справи є однією із умов виховання активної життєвої позиції особистості. Велика увага надається цьому питанням в державних законодавчих актах, що стосуються освіти, оскільки розвиток творчого потенціалу дитини є актуальною проблемою сучасності. Дана проблема знайшла широке обґрунтування в Національній доктрині розвитку освіти, Законі України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні, в Концепції розвитку інклюзивного навчання.

В останні роки в системі вітчизняної освіти, зокрема спеціальної, відбуваються суттєві зміни. У спеціальних дошкільних навчальних закладах для дітей із порушеннями мовлення ці зміни стосуються обов'язкового освітнього рівня і змісту навчання. Ідеологія освіти дітей із вадами мовлення виникла на ґрунті сучасного розуміння прав людини. Такий

підхід ґрунтується у тенденції до розвитку інтегративних підходів у навчанні дітей із проблемними вадами. На це вказують М.К.Шермет, В.В. Тарасун, С.Ю.Конопляста та інші. Ця тенденція зумовлена ратифікацією міжнародних декларацій, прийняттям українських законодавчих актів, що виголошують сприяння організації перебудови освіти у напрямі запровадження інтегрованого та інклюзивного навчання.

Заїкання відноситься до одного з найпоширеніших розладів мовлення у дітей, яке глибоко і всебічно вивчалось на протязі століть. Зазвичай воно виникає в ранньому дитинстві і за відсутності необхідної допомоги може зберігатися довгі роки. Заїкання проявляється в порушенні ритму, темпу і плавності мовлення, які проявляються у перериваннях, продовженнях або повтореннях окремих звуків і складів. Такі затримки і повторення під час вимовлення слів виникають внаслідок судом м'язів мовленнєвого апарату, супроводжуються порушенням дихання, змінами в просодії вимови: висоті і силі звуку, темпі мовлення. Різноманітне розуміння сутності заїкання обумовлено рівнем розвитку науки та особливостями тих позицій, з яких науковці підходили та підходять до вивчення цього розладу мовлення.

В спеціальній дошкільній педагогіці відомо багато авторських методик, спрямованих на корекцію заїкання за допомогою різних засобів, але сучасному етапу розвитку системи освіти притаманні пошук і розробка нових технологій навчання і виховання дітей.

Театралізована діяльність має великі корекційні можливості. Діти, які приймають в ній участь, знайомляться з навколишнім світом в усьому його різноманітті через образи, кольори, звуки, а вміло поставлені запитання спонукають їх думати, аналізувати, робити висновки. Розумовий розвиток тісно пов'язаний з удосконаленням мовлення. В процесі роботи над виставленою реплік персонажів активізується словник дитини, удосконалюється звукова культура її мовлення, інтонації. Роль, яку виконує дитина, репліки, які вона промовляє, ставлять дитину перед необхідністю правильно, чітко, зрозуміло висловлюватись, у неї покращується діалогічне мовлення.

Театралізовані ігри діти полюбують найбільше. В сучасних педагогіці і психології відзначається вплив гри на психічний розвиток дитини: формування здібностей, свідомості, моральних норм та правил поведінки, емоційного розвитку.

Гра може змінити ставлення дитини до себе, самопочуття, способи спілкування з однолітками. Психотерапевтичний механізм сценічних ігор полягає у визначенні ролей для учасників. Роль може розкрити в дитині потенційний комунікативний ресурс. Улюблені герої стають зразками для наслідування. Саме здатність дитини до такої ідентифікації із улюбленим персонажем дозволяє педагогам через театралізовану діяльність позитивно впливати на дітей [2, с. 256].

Театралізовану діяльність в корекції заїкання слід розглядати як сукупність методик, побудованих на застосуванні даного виду мистецтва у вільній символічній формі. Її основними функціями є:

- Катартисична (очищення, звільнення від негативних станів).
- Регулятивна (зняття нервово-психологічної напруги, регуляція психосоматичних процесів, моделювання позитивного психоемоційного стану).
- Комунікативно-рефлекторна (корекція порушень спілкування, формування адекватної поведінки, самоощунки).

Театралізована діяльність дітей старшого дошкільного віку із заїканням містить у собі наступні розділи:

- ігри-драматизації;
- ляльковий театр;
- ігри-подання (спектаклі).

Як стверджував Л.С. Виготський, драматизація, заснована на дії, що здійснюється самою дитиною, найбільш близько, дієво і безпосередньо пов'язує художню творчість з особистими переживаннями та сприяє розвитку мовлення (монолог, діалог) [4, с. 62].

Драматизація об'єднує ігри та вправи, спрямовані на розвиток дихання і свободи мовного апарату, вміння володіти правильною артикуляцією, чіткою дикцією, різноманітною інтонацією, логікою і орфоєпією. Сюди, також, включаються гри зі словом, розвиваючі зв'язне мовлення, творчу фантазію, вміння складати невеликі оповідання і казки, підбирати найпростіші рими.

Дані вправи діляться на три види:

- дикційні та інтонаційні;
- творчі (зі словом).
- дихальні та артикуляційні.

В корекційній роботі з дітьми старшого дошкільного віку із заїканням завжди необхідно спиратися на їх емоційний світ, пізнавальний інтерес. Саме тому є важливим використання віршів у дитячих театралізованих іграх та вправах.

Віршований текст як ритмічно організоване мовлення активізує організм дитини в цілому, сприяє розвитку її голосового апарату. Вірші не лише впливають на формування чіткої, грамотної мови, а й знаходять емоційний відгук в душі дитини, роблять захоплюючими різні ігри та завдання. Особливо подобаються дітям діалогічні вірші. Говорячи від імені певної діючої особи, дитина розкріпається та вільно спілкується з партнером. На наступному етапі з вірша можна створити міні-виставу і розіграти її у формі етюдів. Крім того, розучування віршів розвиває пам'ять та інтелект.

Дитина, засвоюючи свою роль у виставі та потрапляючи до конкретного уявного середовища, проявляє активність і зацікавленість до участі в театралізованій діяльності, незважаючи на обмежені мовленнєві можливості.

Прийняття дитиною ролі улюбленого персонажа – дуже істотна передумова розвитку процесів розуміння іншої людини, яка надає їй можливість спробувати різні способи взаємодії з людьми, що виконують іншу роль: дитина починає розуміти, що таке рольова поведінка. У тісному взаємозв'язку між дією в ролі персонажа і своїми особистісними характеристиками і комунікативними якостями дитині надається зразок поведінки. Так збагачуються її уявлення про сутність соціальних взаємодій між людьми, долаються нелогічність поведінки, а також емоційна нестабільність.

Театралізована діяльність дітей містить елементи самих різних видів творчості: словесні, духовні, музичні, образотворчі. Відмінна особливість драматичної форми – поєднання артиста, глядача, декоратора в одній особі, тобто театральне творчість має характер синтезу, у процесі якого опосередковано коригуються психофізичні, емоційні, мовленнєві процеси [4, с. 142].

Театралізована розвиваюча середовище для дитини із заїканням забезпечує комплекс психолого-педагогічних умов, що сприяють емоційному благополуччю, її саморозвитку, задоволенню провідних вікових потреб; максимальної корекції, компенсації порушень розвитку мови, супутніх порушень (рухових, емоційних). А також попереджає вторинні відхилення: цілеспрямований соціально-емоційний розвиток, формування механізмів свідомої регуляції власної поведінки і взаємодії з оточуючими, пізнавальні потреби.

До створення театралізованого середовища слід залучати не лише фахівців, а й батьків, які завжди активно беруть участь у виготовленні елементів декорацій, атрибутів, пошитті костюмів, складанні афіш і запрошень. Звичайно, найвдячнішими глядачами дитячих вистав виступають саме вони.

Театралізована діяльність дітей старшого дошкільного віку із заїканням має свої особливості. Тому, розподіляючи роль у гри-драматизації, слід враховувати мовні можливості кожної дитини в певний період логопедичної роботи. Дуже важливо надати можливість виступити кожній дитині хоча б з найменшою промовою, щоб дати можливість, перевтілюючись відволіктися від мовного дефекту або продемонструвати правильну мову. Не має значення, яку роль виконує дитина, важливо, що вона створює образ з невдаливими її рисами, вчиться долати мовні труднощі і вільно вступати до творчого процесу. Бажання

отримати роль персонажа – потужний стимул для швидкого навчання говорити чисто, правильно [3, с. 144].

Діти охочіше і активніше займаються на логопедичних індивідуальних заняттях: «гартати як ведмедик», «дзижчати як бджола», «шипіти як гусак». Та найвищий ступінь в театралізованій діяльності – участь дітей із заїканням у виставах. Звичайно, це під силу далеко не кожній дитині з даним мовленнєвим розладом, але все-таки деякі діти, які досягли певних успіхів у виконанні сценічних рухів, а також опанували навички чистої, ясної, виразної промови, досить добре справляються з даною їм роллю [1, с. 45].

Застосування театралізованої діяльності як засобу корекції емоційної та комунікативної сфери дітей старшого дошкільного віку із заїканням робить позитивний вплив на розвиток емоційної експресивності, експресивної мови, уяви, формування основ образного мислення на етапі підготовки дітей до подальшого життя. Спостерігається значне підвищення мовленнєвої активності та комунікативної спрямованості мовлення, використання різних типів комунікативних висловлювань (звернення - спонукання, звернення - запитання, звернення - повідомлення); оволодіння смисловим аспектом людської мови, природничих і експресивних жестів, використання їх у практиці спілкування; розвиток зв'язного мовлення.

Отже, використання театралізованої діяльності в розвиваючому процесі дозволяє в певному підвищити рівень графічної, ігрової діяльності та комунікативної компетентності дітей. Таким чином, вона повинна використовуватися в роботі з дітьми, так як сприяє підвищенню активної та творчої колективної взаємодії. В процесі створення і реалізації ігрової дії діти приходять своє відображення уявлення дітей про навколишній світ, та їх відношення до тієї або іншої проблемної ситуації. Оволодіння навичками мімичної, пантомімичної, мовленнєвої виразності сприяє розвитку творчого потенціалу дітей і підвищенню рівня їх соціальної адаптації.

Література

1. Аматысва О. П. Развитие творческих способностей дошкольников у театральной игровой деятельности / О. П. Аматысва // Педагогика і психологія. – 1997. – № 1. – С. 45.
2. Беряева Л.Б. Театрализованные игры в коррекционно-развивающей работе с дошкольниками: учебно-метод. пособие / Л. Б. Беряева, И.Г. Вечканова – СПб: КАРО, 2009. – 256 с.
3. Волкова Г.А. Игровая деятельность в устранении заикания у дошкольников: кн. для логопеда / Галина Анатольевна Волкова. – М.: Просвещение, 1983. – 144 с.
4. Конопляста С.Ю. Комплексний підхід до подолання заїкання у юнаків: навчально-методичний посібник / Світлана Юріївна Конопляста, Тетяна Морозова; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 142 с.

ПОЗИТИВНА ВЗАЄМОДІЯ З ТВАРИНАМИ

Березова Т.М.,

студентка І курсу спеціальності «Початкова освіта»

Смірнова Д.В.,

студентка І курсу спеціальності «Початкова освіта»

ВП «Лисичанський педагогічний коледж

ЛНУ імені Тараса Шевченка»

м. Лисичанськ

Існує безліч реабілітаційних методик. Однією з них є іпотерапія – спілкуванні хворих людей з кінями.